

NOVA KNJIGARNA

Prostor za male založbe in risoromane

V Mariboru se je odprla nova knjigarna

Klara Širovnik

Na Koroški cesti v Mariboru se je v majhni (a ne utesnjeni!) prodajalni, ki se nahaja nekaj korakov od Hotela Maribor, v začetku meseca odprla nova knjigarna. Vodi jo založba VigeVageKnjige, ki se primarno ukvarja z izdajanjem stripov in risoromanov. V novi knjigarni se ne izgubiš med policami, kakor se utegne zgoditi v kakšni izmed večjih prodajaln, pač pa te skrbno izbrani naslovi - ki so tudi pazljivo prevedeni in brezkompromisno lektorirani, pravijo ustvarjalci - objamejo z vseh strani. Decembrski izbor zajema knjige, ki so izšle pri njihovi založbi. Januarja in februarja bodo zaprti, ker bodo (za zdaj "ad hoc" postavljen) prostor nekoliko prenovili. Ob ponovnem velikem odprtju Mariborke, kakor so knjigarno poimenovali, pa bodo že poslovali po konzorcijskem principu - k sodelovanju bodo povabili vse male založbe, ki v velikih knjigarnah sicer ne zmorejo preživeti ali pa se tja niti ne prebijejo. "Nujno se nam zdi Mariborčanom omogočiti, da lahko - čeprav se to morda sliši populistično - pridejo do dobre knjige, brez da jo naročijo na spletu," ob klepetu na zofi v prodajalni poudari vodja knjigarne **Zala Zagoršek Golob**. V velikih mariborskih knjigarnah naslovov majhnih založb namreč fizično ni mogoče kupiti, saj Mladinska knjiga zaračunava 50 odstotno maržo. "Tudi to je eden izmed razlogov, da tam naših knjig ni - če jo prodamo tja, smo v minusu," pravi Zagoršek Golob.

Majhne trgovine so si želeli iz dveh razlogov. Prvi je ekonomski: so vendarle majhna, četudi "solidna" firma. In kakšen večji prostor v centru mesta seveda precej stane. "Želeli smo si prostora, za katerega bi vedeli, da ga bomo lahko eno leto vzdrževali ne glede na to, ali bo prodaja dobra ali ne," pravi sogovornica. Obenem pa kot založba funkcionirajo na osebnem pristopu. "V nekih takih dimenzijah (a v drugačni obliki) je bila izvedena tudi naša sejemska stojnica na Slovenskem knjižnem sejmu. Pomembno se nam zdi, da je prostor obvladljiv in da stranka, če se oglasi pri nas, ve, da smo tu in da nas lahko kaj vpraša," pravi. Četudi stranka pride in se zgolj razgleda, kupi pa nič, je to v redu - njihov cilj je v prvi vrsti vzbuditi zanimanje za podhranjen (in pogosto podcenjen) žanr risoromana. Potencialne bralce želijo nagovoriti do mere, da se bodo vrnili. To je igra na dolge proge.

V njihovih vrstah so knjige za vse generacije - od dveh let pa vse do pozne starosti. "Pomembno nam je, da vsi mulci in mule, ki zdaj prebirajo naslove kot sta Ariol (**Emmanuel Guibert** in **Marc Boutavant**) ali Škatla (Pa-

trick **Wirbeleit** in **Uwe Heidschötter**), nato presedlajo na Samega (**Christophe Chaboué**) in Čarovnice (**Roald Dahl** in **Pénélope Bagieu**), v končni fazi pa na polico za odrasle. Da se torej vzgaja ta smisel za strip in risoroman," pravi Zala Zagoršek Golob in doda, da je neverbalna komunikacija pri ljudeh izjemnega pomena in da prav strip ter risoroman dodajata k izpolnjevanju te zmožnosti. "Šokira me, če kdo reče, da tega ne bo kupil, ker ni prava knjiga, ker nima 'dovolj besed'. Stigma, uperjena proti risoromanu, je še vedno močna. **Miki Muster** in **Alan Ford** še 'prideta skozi', ker se jih starši spominjajo iz svojega otroštva. Kar je novejšega in česar ne poznajo, pa posledično ne predajajo otrokom," pravi. Zakaj smo do risoromana pravzaprav tako zelo "trdi"? "Risoromana in stripa se še vedno drži predsodek 'sekret literature'," dodaja sogovornica, obenem pa poudari, da je ta žanr v Franciji, Belgiji, Nemčiji in v ZDA močno razvit. Založba se trudi z nagovarjanjem knjižničarjev in knjižničark, da bi risoromane v čim večji meri spravili tudi na knjižnične police. "Drugo leto bo za knjižničarje in knjižničarke izveden tudi seminar o branju in pomenu risoromana. Mislim, da se risoromanu 'upiramo' zato, ker v to nismo vzgojeni - v berilih se držimo Cankarja in Jurčiča, risoromana ni tam niti enega! Ni 'koraka s časom'," dodaja.

Kakovostna literatura na vidnem mestu

Tudi med otroške knjige VigeVageKnjige sicer uvrščajo take, ki so zabavne tudi staršem. "Če je staršem totalno bedno brati, otrok to hitro ugotovi. Če se starš smeje, je drugače. Knjiga **Tik** je šel v gozd po drva (**Ram Cunta** in **Miha Ha**) je recimo zabavna za več generacij - **Tik** se na eni točki nažre gobic, otrok tega ne razume, starši pa. Deklica **Ana** iz knjige **Ana in Froga** (**Anouk Ricard**) je recimo cinična kot hudič! Važno je, da je v branju ugodje - zato pokrivamo tudi veliko žanrov (kriminalke, detek-

tivke, biografije, potopise). Cilj je, da je ljudem, ki risoromane šele začinjajo brati, prijetno do te mere, da si zaželejo prebrati še eno knjigo. Kvalitetna literatura naj bo dostopna na vidnem mestu," je jasna sogovornica. Nekakovostno je namreč mogoče najti že v vsakem supermarketu in na bencinski črpalki.

Z odzivom so v novi knjigarni za zdaj zelo zadovoljni. "Mariborčani smo po naturi bolj nezaupljivi do novih stvari in veliko ljudi zgolj malo 'pošnofa' skozi izložbo. S strani tistih, ki so stalne stranke založbe že od prej, pa je odziv zares dober," pravijo. Tisti, ki so prej naročali preko interneta - kar se je še posebej utrdilo v času epidemije - lahko sedaj tukaj osebno prevzamejo spletno naročilo in si ogledajo še kaj dodatnega. Podpora lokalnega prebivalstva je za male založbe (in druge branže) namreč izrednega pomena - to se je pokazalo tudi pri Zlati nitki, ki se zapira. "Iz posla so želeli iti dostojanstveno in brez rdečih števil, ljudje pa so trgovino zdaj - v znak podpore - dobesedno izropali. Tudi mi smo

tako podporo dobili od naših stalnih strank, ki imajo že skoraj vse knjige, pa so vseeno prišli in kupili kakšno za darilo. Gospa Veronika nam je za odprtje napekla veliko keksov, pa niti ni del tima, ampak stranka," spodbudno zaključuje Zala Zagoršek Golob.

Marca bo knjigarna obiskovalcem na voljo takšna, kot je bila sprva zamišljena - skupaj s knjigami drugih manjših založb, katerih izbor bo kuriran oziroma skrbno 'prebran'. V prihodnje si pred knjigarno želijo izvesti tudi kakšno predstavo za otroke, radi bi oživili ulico, v bližnji prihodnosti pa priredili tudi stripovski festival, ki ga v Sloveniji za zdaj še nimamo.

*Nujno se nam zdi
Mariborčanom
omogočiti, da lahko
pridejo do dobre
knjige, brez da jo
naročijo na spletu*

Kakšna je vizija založbe?

Program založbe VigeVageKnjige se oblikuje po posameznih sezonah, ki se pokrivajo s koledarskimi leti. V tem času izdajo med osem in deset knjig. V programu za mlade odrasle in odrasle uvrščajo za čas in okolje, v katerem živimo, vsebinsko relevantna dela, njihov cilj pa je z izdanimi knjigami v družbi sprožiti debato oziroma k njej prispevati z relevantno vsebino. "Pri izboru knjižnih del v VVK zbirko imamo dva kriterija: kvaliteto dela (risoroman mora biti kakovosten po vsebinski in vizualni plati, predvsem pa v vznemirljivosti njunega prepleta) ter njegovo primernost za aktualno sezono," pravijo. "Če v knjigo verjamemo, sprejmemo morebitna tržna tveganja, povezana z njo, saj smo prepričani, da je horizont pričakovanja publike nujno stalno širiti," dodajajo. Obenem namenjajo izjemno skrb razvoju bralne pismenosti pri otrocih in odraslih, saj so prepričani, da lahko prav literarni žanr, ki ga izdajajo, predstavlja tvorno stopnico pri tem, da branje posvojimo kot svojo osnovno aktivnost.

Zala Zagoršek Golob (desno) s sodelavko.

Foto: Igor NAPAST